

ใจต้องฝึก

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอานะ ตั้งสติ ตั้งสติเห็นไหม โลกเขาร้อน ความเป็นโลกเขาร้อน สิ่งที่เขาแสวงหามีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้น เราก็อยู่กับโลกมาก่อน เราเห็นโลกมาแล้วนะ เราถึงได้สละโลกเห็นไหม เราสละโลกเราถึงได้มาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระขึ้นมาเนี่ย เราบวชขึ้นมาเพื่อเหตุใดละ เราบวชขึ้นมาเพื่อจะพ้นจากทุกข์นะ ถ้าเป้าหมายของเราบวชมาเพื่อพ้นจากทุกข์ ถ้าพ้นจากทุกข์มันต้องมีเหตุมีผลถึงจะพ้นจากทุกข์ได้ ไม่ใช่มานั่งเพื่อฝันแล้วว่าจะพ้นจากทุกข์ เพื่อฝันไม่เพื่อฝันธรรมดาด้วยนะ เวลาเพื่อฝันแล้วนี่ต้องให้คนอื่นยอมรับด้วยนะ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ยอมรับตัวเองไม่ได้

ถ้าตัวเองยอมรับตัวเองไม่ได้ ใครอื่นเขาจะยอมรับเรา ถ้ายอมรับตัวเราได้เห็นไหม นี่ความลับไม่มีในโลก เราคิดอะไร เราคิดอะไร เรานึกอะไร เราเป็นคนคิดเอง เราเป็นคนทำเอง ความลับมันมีที่ไหน ความลับมันไม่มีเห็นไหม มันว่ามันไม่มีมันถึงจะสะอาดบริสุทธิ์ได้ไง ถ้ามันจะสะอาดบริสุทธิ์มันต้องสะอาดบริสุทธิ์ในใจของเรา ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์ในใจของเรา เราต้องฝึกฝนของเรา

ฝึกใจ ๆ เราบวชมาเพื่อจะฝึกฝน เราบวชมาเพื่อจะฝึกใจเห็นไหม ดุสิต ทางโลกเขา สัตว์เขา จะเอามาฝึกเล่นละครสัตว์ สัตว์ที่เขาทำไรไถนาเขาเอามาฝึกทั้งนั้น ถ้าสัตว์เขายังไม่ได้ฝึก เขาใช้งานไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน บวชมา เราบวชมาเป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ยกเข้ามาหมู่มา ยกเข้ามาหมู่มาเพื่อประพฤติปฏิบัติไป เอหิภิกขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้เห็นไหม ดุสิต เวลาถ้าเป็นพระโสดาบันมา “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” แต่ถ้ายังไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เพื่อประพฤติปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์”

นี่เอหิภิกขุ เอหิภิกขุมันไม่ใช่บวชขึ้นมาแล้วเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดหรอก สิ่งที่เราเวลาฟังเทศน์จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เอหิภิกขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ แต่เวลาถ้าคนที่เขาฟังธรรมได้เป็นโสดาบัน สกิทาคา อนาคาเห็นใหม่ เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด แล้วประพฤติปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ที่เราบวชมา เราบวชมาก็จะมาฝึกหัวใจของเราไง สัตว์เขายังฝึกฝนของเขา ไอ้เราจะมาฝึกหัวใจของเราใจ หัวใจของเราไม่ใช่หัวใจของคนอื่น หัวใจของคนอื่นเป็นเรื่องของเขา

แต่นี้เราบวชมาแล้ว เราบวชมาเป็นหมู่สงฆ์เห็นใหม่ ดูลิ บวชมา วิบัติ ๔ บวชมาเป็นพระใหม่ เป็น แต่ถ้าเมื่อไหร่เรารู้ถึงว่าเป็นความวิบัตินั้น ความเป็นพระในใจเราก็ตาย มันขาดที่ไหน นี่ดูสิเวลาคนเขาคิดถึงอะไรที่มันฝังใจขึ้นมา สิ่งที่เราใจมันฝังใจๆ มันแก้ไม่ได้ๆ สิ่งที่เราทำอะไรมา แล้วระลึกได้ สิ่งนั้นไม่ดีๆ มันฝังใจทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราบวชมาเราก็รู้อยู่ เราบวชมาแล้วบวชมาถูกต้องตามธรรมวินัยหรือไม่ ถ้าไม่บวชถูกต้องตามธรรมวินัยมาเห็นใหม่ดูลิ เราสงสัยในตัวอุปัชฌาย์ เราสงสัยในตัวคู่สวด แล้วเขาบวชใหม่ ๆ เขาบวชใหม่กันเพราะอะไร เพราะมันคาใจ สิ่งที่เราคาใจๆ มันคาใจอยู่มันทำให้เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้วนี่มันก็มีความคาใจอยู่ นี่ใจความลับไม่มีในโลก ความลับไม่มีในโลก

แล้วนี่เราทำเองเราผู้รู้เอง นี่เราจะมาฝึกหัวใจของเรา เราต้องสะอาดบริสุทธิ์จากภายในของเรา ถ้าเราจะสะอาดบริสุทธิ์จากภายในของเรา ศิลก็ศีลต้องสะอาดบริสุทธิ์ ถ้าศีลสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาแล้วกิเลสมันปลิ้นปล้อนหลอกเราไม่ได้ ถ้ากิเลสมันปลิ้นปล้อนหลอกเราไม่ได้ มันจะเอาอะไรหลอกกูอีก จะทำคุณงามความดีมันละล้าละล้งไปทั้งนั้น แต่มันจะลากไปทางชั่ว ไม่ต้องคิดเลย ถลามาทั้งตัวเลย แต่เวลาทำคุณงามความดี นั่นก็ผิด นี่ก็ผิด ผิดไปหมด

ฝึกหัวใจ! หัวใจของเราที่เราบวชมาเพื่อฝึกหัวใจของเรา ถ้าเรามาฝึกหัวใจของเราเห็นใหม่ ดูลิ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานใจ เราจะหาฐานที่ตั้งแห่งการงาน หากกรรมฐานของเรา เวลาบวชมาอุปัชฌาย์บอก เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี่กรรมฐาน ๕ นี่กรรมฐาน ๕ คืออุปัชฌาย์ เขาให้มา แต่ของเรายังไม่มีใจ กรรมฐาน ๕ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เห็นใหม่ ผม ขน เล็บ ฟัน

หนัง ถ้าผม ขน เล็บ ฟัน หนังเป็นอะไรละ ตุกตาเขาก็ทำได้ ดูลิ ตุกตาหุ่นยนต์เขาทำได้ทั้งนั้น ทำเหมือนด้วย หุ่นขี้ผึ้งทำได้ดีกว่าอีก แล้วไม่ต้องกินข้าว ไม่ต้องขี้ ไม่ต้องเยี่ยว แล้วมันเป็นผม ขน เล็บ ฟัน หนังหรือไม่ มันมีกรรมฐาน ๕ หรือไม่

ถ้ามีกรรมฐาน ๕ กรรมฐาน ๕ ใครเป็นกรรมฐาน ๕ อุปัชฌาย์ก็มีกรรมฐาน ๕ เพราะอุปัชฌาย์บวชมาเหมือนกัน พออุปัชฌาย์บวชเหมือนกัน ได้สอบ ได้ใบอนุญาต ถึงได้เป็นอุปัชฌาย์ พอเป็นอุปัชฌาย์ขึ้นมา เวลาไปบวชให้กรรมฐาน ๕ กรรมฐาน ๕ เพราะอะไรละ กรรมฐาน ๕ เพราะผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันรู้ได้ มันจับต้องได้ เพราะอะไร เพราะพระอุปัชฌาย์ ถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุเห็นไหม เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเป็นพระอรหันต์เพราะอะไรละ

เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเพราะว่าจิตใจ อาสวัภยญาณทำลายอวิชาในหัวใจอันนั้น ฝึกใจจนสำเร็จแล้ว ฝึกใจจนสิ้นแล้ว แต่นี้ในปัจจุบันนี้มาอุปัชฌาย์มาก็สอบเอาๆ ให้กรรมฐาน ๕ ว่ากรรมฐาน ๕ ขึ้นมา เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ แหม มันพูดได้ มันสื่อความหมายได้ แล้วผู้รับก็รับรู้ได้ไง แต่เวลาบวชมาแล้ว ได้กรรมฐานมาแล้ว เรียนปริยัติจบมาแล้วจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเห็นไหม จะมาฝึกใจๆ ต้องหาหัวใจของตนให้เจอ นี่ถ้าฝึกใจ

เพราะจิตของเรามันกำหนด เห็นไหม กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เพราะจิตของเราเป็นผู้ที่บริหารมพุทธโธ เพราะจิตของเราบริหารมพุทธโธ ธัมโม สังโฆ จิตมันสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา พอจิตมันสงบแล้ว ฝึกใจๆ ฝึกใจให้มันสงบระงับเข้ามา ถ้าฝึกใจสงบระงับเข้ามา เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามาแล้วนี้มันเห็นคุณค่าของหัวใจของคน ถ้ามันเห็นคุณค่าหัวใจของเรา มันจะเห็นคุณค่าหัวใจของหมู่เพื่อน เวลาหมู่คณะขึ้นมาเขาก็ทุกข์ร้อนอย่างนี้

เวลาคนมันทุกข์มันร้อน มันทุกข์ร้อน มันเผาผลาญในหัวใจอย่างนี้ แล้วเราเห็นไหม เราต้องการน้ำอมตธรรม ทุกคนก็ต้องการน้ำอมตธรรม ทุกคนต้องการความร่มเย็นเป็นสุข แล้วความร่มเย็นเป็นสุขจะไปหาที่ไหน มันก็จะไปสั่งซื้อน้ำแข็งมาใช้ไหม มันจะสั่งซื้อน้ำมา ให้น้ำมันอุดมสมบูรณ์ใช่ไหม แต่เวลามันน้ำใจๆ สิ่งทีเวลามันน้ำใจของเรา ถ้าจิตมันสงบเข้ามาเห็นไหม พอจิต

สงบขึ้นมาเราสงบระงับเข้ามา มันมีความอบอุ่นของมัน มีความชุ่มชื้นของมัน น้ำใจ ๆ มันจะเกิดขึ้นตรงนี้ แล้วจิตใจของหมู่คณะเขาก็ต้องการอย่างนี้เหมือนกัน

ถ้าต้องการอย่างนี้เหมือนกันเห็นไหม การฝึกหัวใจ ต่างคนต่างฝึกหัวใจ หัวใจของเราต้องฝึก หัวใจของผู้ที่บวชมาเป็นสมณะนี่ก็ต้องฝึก เราฝึกหัวใจของเราขึ้นมา ถ้าฝึกหัวใจของเราขึ้นมาฝึกขึ้นมาจนมันสงบระงับเข้ามา ถ้ามันสงบระงับมันจะเห็นคุณค่าใน คุณค่าเห็นไหม ดุสิต เราบวชมาเห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นทารกร้องไห้จะกินนม จะกินนม หิวก็ร้อง ร้อนก็ร้อง ทุกอย่างก็ร้องให้ ร้องให้คร่ำครวญให้คนดูแลรักษา พอโตขึ้นมาเนี่ย พอโตขึ้นมาแล้วต้องอยู่ด้วยตัวของตัวเอง ถ้าอยู่ด้วยตัวของตัวเอง ต้องมีสติปัญญาของเราขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมาเห็นไหม เราโตขึ้นมาแล้วนี่เราเห็นภัยในวัฏฏะสงสารเราถึงมาบวช แล้วบวชขึ้นมาเนี่ยเราจะรักษาหัวใจขึ้นไปเนี่ยมันเหมือนเด็กน้อยนะ ร้องให้ ๆ

นี่ก็เหมือนกัน สรรพสิ่งที่เป็นเรานี้ยึดมั่นถือมั่นไปหมด ถ้ามันไม่ได้ฝึกมันก็เหมือนทารกนั่นนะ มันขอยู่ขอกินอยู่ตลอดเวลาไป มันจะไม่คิดเลยหรือว่าเราจะต้องเติบโตขึ้นมา ถ้าเราเติบโตขึ้นมาเห็นไหม เพราะจิตใจของเราได้ฝึกฝนแล้วมันจะเห็นน้ำใจของหมู่คณะ น้ำใจของสงฆ์ด้วยกัน เพราะมันเราร้อนใจ เรามาแตกต่างกันนะ ที่เรามาเนี่ยเรามาแตกต่างกัน การเกิดก็เกิดแตกต่างกัน การเกิดแตกต่างคือว่ากรรมมันแตกต่างกันไป แต่เกิดมาเกิดมาด้วยเวรด้วยกรรมเหมือนกันใช่ไหม เกิดมาจากพ่อจากแม่เหมือนกันใช่ไหม

นี่เวลาเกิด โลกนี้กำเนิด ๔ เกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ นี่เกิดเหมือนกัน แต่หัวใจที่ได้สะสมมา หัวใจที่ได้พัฒนามันแตกต่างกัน ๆ ความแตกต่างกันจริตินิสัยมันถึงได้แตกต่างกัน เวลาแตกต่างกัน บวชมาแล้วเห็นไหม ดุสิต ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นกทุกสีเวลามาบวชในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนกพิราบขาวหมดเลย ตกอยู่ที่ใต้ฝ่าเท้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สาวกสาวกจะเป็นอย่างนั้นไง เรามีธรรมวินัยเป็นอันเดียวกัน เรามีกฎกติกาเหมือนกัน แต่หัวใจที่มันตั้งมั่นมันแตกต่างกัน ความขบใสในหัวใจมันแตกต่างกัน เราต้องเห็นน้ำใจกัน

พอเห็นใจกันเราฝึกหัวใจ ฝึกหัวใจของเรา เราจะเห็นน้ำใจของเขา เวลาเราทุกข์ร้อนด้วยกันนะ ครูบาอาจารย์เวลาท่านสนทนาธรรมกัน ตั้งแต่เป็นสามเณร เวลาสามเณรไปอยู่ที่ไหนด้วยกัน แล้วทุกข์ยากมาด้วยกันอย่างไร เวลาเจอครูบาอาจารย์ที่ดี ท่านมีคุณต่อเราด้วยกัน มันฝังใจ แล้วไปอยู่ที่ไหน ไปอยู่ที่ไหนถ้ามันตลกทุกข์ได้ยาก ไปอยู่ที่ไหนมันอึดอัดขาดแคลน มันฝังใจๆ ทั้งนั้น เห็นไหม นี่ตั้งแต่สามเณรน้อย เวลาครูบาอาจารย์ท่านคุยกันนะ เรานั่งฟังอยู่แล้วมันซึ่ง มันเหมือนเรานี้เราเติบโตมาด้วยกัน เราผ่านวิภวติมาด้วยกัน เราทุกข์เรายากมาด้วยกัน มันซาบซึ้งนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราฝึกหัวใจของเรา ถ้ามันฝึกหัวใจของเรานี้มันจะเห็นหัวใจของคนอื่น มันหัวใจของผู้ที่ทุกข์ยากด้วยกันนะ ถ้ามันเห็นหัวใจที่ทุกข์ยากด้วยกัน มันมีน้ำใจต่อกัน ฝึกใจๆ ของเราแล้วมันจะเห็นคุณค่า เห็นคุณค่าของความรู้สึนึกคิด คุณค่าของน้ำใจเพราะอะไร เพราะดูสิ ตั้งแต่สามเณรน้อย เรายังมาคุยกันเลย เราเคยไปหลงป่ากันที่ไหน เราเคยไปแล้วไปทำสิ่งใดแล้วมันโดนครูบาอาจารย์เอ็ด มันฝังใจๆ มา

นี่ตั้งแต่เด็กน้อยเราก็กังคืดของเราได้ใจ ตั้งแต่เป็นสามเณรน้อยๆ นะ แล้วกว่าจะบวชมาเป็นพระ บวชมาแล้วยังฝึกฝนของเรา เวลาไปคุยกัน สดๆ ร้อนๆ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป มันทุกข์มันยากขึ้นไป มันสดๆ ร้อนๆ ทั้งนั้น แล้วหัวใจของคนอื่นมันก็เป็นแบบนี้ เราฝึกใจเรา ถ้าฝึกใจเราแล้ว เห็นน้ำใจของเราแล้วมันจะเห็นน้ำใจของหมู่คณะ แต่ถ้ามันไม่เห็นน้ำใจของเรานะ โคถึก เวลาโคถึกมันขวิดเขาไปทั่ว มันจะเป็นหัวหน้าฝูง มันจะเหยียบย่ำเขาไปแล้วมันเป็นไปได้ไหม

มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร มันเป็นด้วยกำลังใจ กำลังของเขา เขาเที่ยวชนเขา เที่ยวขวิดเขาอยู่อย่างนั้น ไอ้โคถึกนะ แล้วเขาถึงมาเที่ยวขวิด มันไม่ฝึก ถ้ามันฝึกขึ้นมาเห็นไหม ฝึกขึ้นมาแล้วเห็นไหม เป็นโคที่มีคุณธรรม เพราะโคที่มีคุณธรรมมันเห็นน้ำใจคน เห็นไหมดูสิ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โคนำฝูงๆ แล้วโคที่ฉลาดจะพาฝูงโคนั้นพ้นจากวังน้ำวน คือมันไม่ตาย แต่ถ้าโคมันไม่ฉลาดเห็นไหม หล้ามันอยู่ฝั่งนี้ เขาต้องไปหาที่ชุ่มชื้น ไปหาหญ้าที่เขียวๆ นั่นเขาต้องการหญ้าอ่อน ต้องกินนั้น ไม่ใช่พาเขาเข้รอกเข้พวงไปกินกรวดไปกินทรายไฉ มันมีแต่ทะเลทราย มันไม่มีอะไรจะกิน นี่ตายหมด

เวลาตายนะ เวลาพระเราบวชมา เวลาสิกขาลาเพศไปเห็นใหม่ ว่าเป็นคฤหัสถ์ เวลาสิกขัง บัจจกขามิ ท่านจงจำข้าพเจ้าไว้ว่าข้าพเจ้าเป็นคฤหัสถ์แล้ว ๆ ใจ นี่ตาย ตายจากความเป็นสมณะไง ตายจากความเป็นสมณะ เพราะความเป็นสมณะมันเป็นโอกาส ทางกว้างขวางเราจะมีโอกาส ประพฤติปฏิบัติไง เราจะประพฤติปฏิบัติเพื่ออะไรละ ประพฤติปฏิบัติไม่ให้เป็นทุกข์มันยากใช้ไหม ประพฤติปฏิบัติมาให้สังคมเขาสมเพชใช้ไหม ประพฤติปฏิบัติมาแบบสัตว์ไร้ญาติ ไม่มีคนดูแลใช้ไหม เวลามันคิดมันทุกข์มันยากมันไปไง

แต่ถ้าเราเป็นสมณะ เราเป็นหมู่คณะกัน มันมีน้ำใจต่อกันไง เวลากรรมฐาน ๆ สมัยครูบา อาจารย์ท่านรักกันมากนะ มีอะไรจะพึ่งพาอาศัยกัน มีอะไรจะแบ่งปันกัน มีสิ่งใดมาแบ่งครึ่ง ๆ ช่วยเหลือเจือจานกัน เพราะสมัยนั้นทางฆราวาสญาติโยมเขายังไม่เข้าใจใจว่าพระเขาต้องดำรงอยู่อย่างไร ถึงเวลาแล้วเขาก็จะไปประเคน ๆ ๆ กันใจ เขาไม่คิดหรอกว่าเวลาพระนี่พระสมบุทกสมบันไป พระต้องการใช้อะไรไป

เวลาเราได้สิ่งใดมา เพราะสังคมยังไม่เข้าใจใช้ไหม เราจะแบ่งปันกัน เราจะดูแลกัน เราจะรักษากัน มันเป็นเรื่องที่ฝังใจกันมาตลอดใจ นี่น้ำใจ ๆ เห็นใหม่ ฝึกหัวใจของเรา ถ้าฝึกหัวใจของเราจนมันมีหลักมีเกณฑ์แล้วมันจะเห็นน้ำใจคนอื่น มันเห็นถึงความรู้สึกของคนอื่น เขาก็ต้องการสิ่งนี้ทั้งนั้น เขาไม่ต้องการอยู่ในอุ้งตีนเราหรอก ไอ้โคถึกมันเที่ยวขวิดเขาไปทั่ว ไม่มีประโยชน์หรอก เพราะเป็นโคถึกใช้ไหม

ธรรมชาติของสัตว์ป่า ใครที่แข็งแรงกว่ามันจะเป็นหัวหน้าฝูง แล้วเดี๋ยวพออ่อนนุ่มน้อยมันเติบโตขึ้นมามันก็จะล้มหัวหน้า นี่ธรรมชาติของหมา หมามันผู้นำฝูง เวลาจะนำฝูงมันกัดหัวหน้าฝูง มันทำลายหัวหน้าฝูง อันนั้นมันเป็นสัตว์ เพราะมันเป็นสัตว์มันมีแต่กำลังใจ มันเป็นเดรัจฉาน แต่มันก็มีที่มันมีคุณธรรมนะ เพราะพระโพธิสัตว์เวลาเกิดเห็นใหม่ เกิดเป็นสัตว์ เป็นหัวหน้าฝูง พาฝูงสัตว์นั้นพ้นจากการล่าของนายพราน นี่พระโพธิสัตว์ ๆ ทำสิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์ทั้งนั้น เพราะว่าจะอะไร เพราะมีแรงปรารถนา มีแรงปรารถนาสร้างคุณงามความดี ทำความงามความดีเพื่อจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ใจ สร้างอำนาจวาสนาบารมีของเราไป

อินทรีย์แก่กล้า ๆ มันต้องมีอินทรีย์ อินทรีย์เห็นไหม ตา หู จมูก ลิ้น กาย มันเกิดจากไหน อินทรีย์มันแก่กล้าแก่กล้าจากหัวใจที่เข้มแข็ง หัวใจที่ได้พัฒนามาแล้ว หัวใจที่ได้สร้างสมมาแล้ว ถ้ามันเข้มแข็งขึ้นมาอะไรกระทบกระเทือนมันก็มีสติยับยั้งมันได้ แต่ถ้ามันอ่อนแอเห็นไหม อินทรีย์มันอ่อน เขาไม่ได้หลอก วิ่งเข้าไปหาเขาเลย เปิดช่องให้เขาตลอด อินทรีย์อย่างนั้นเหอ แล้ว อินทรีย์อย่างนั้นมันจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร

เพราะอะไร เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อแม้แต่ครูบาอาจารย์ที่สอนเรา ไม่ให้เชื่อต่อเมื่อมีสติปัญญาแล้วนะ แต่เริ่มต้นเห็นไหม เวลาพระผู้บวชใหม่ บวชมาแล้วนี่เห็นไหม เป็นลูกกำพร้า พ่อแม่ก็ไม่มี แต่เวลาตามหลักธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม อุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ต้องมีนิสัยคุ้มครองดูแลสังฆวิหาริก ๕ ปี นี่พ้นจากนิสัย ถ้าพ้นจากอุปัชฌาย์มา เวลาอุปัชฌาย์ตายพระนี่ไม่มีที่พึ่งที่อาศัย ลิกขาลาเพศ ไปมาก ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าถ้า บวชแล้วอุปัชฌาย์นี้ นิสัยอุปัชฌาย์โดยอัตโนมัติ แต่ถ้าอุปัชฌาย์สิ้นชีวิตไป ถ้าไม่มีที่พึ่งอาศัยให้ถือ นิสัยของอาจารย์ ไปที่ไหนถ้ามีพรรษา ๑๐ ขึ้นไป มีสติปัญญาให้เราอนิสัย

นี่ไงก็อนิสัยก็เหมือนพ่อเหมือนแม่ เหมือนผู้คุ้มครองดูแลเรา แล้วมันจะกำพร้าไปที่ไหน มันอยู่ที่ครูบาอาจารย์ท่านได้ฝึกใจของท่านมาหรือยัง ถ้าจิตใจท่านฝึกฝนดีแล้ว ท่านมีน้ำใจต่อ เรานะ ครูบาอาจารย์ที่ใจท่านเป็นธรรม ที่ใจท่านเป็นธรรมนะ ท่านจะคุ้มครองดูแลเราด้วยธรรม ด้วยธรรมหมายความว่า ท่านให้สิ่งใด ท่านคุ้มครองดูแลเราอย่างไร ดูแล้วนั่นเป็นอันว่าดูแล ศาสนา ดูแลสังฆวิหาริก ดูแลบุคลากรในศาสนา ไม่มีบุญไม่มีคุณ ไม่มีการเรียกร้องสิทธิใด ๆ ทั้งสิ้น

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นธรรม ทำสิ่งใดจะเรียกร้องแต่สิ่งตอบแทน ๆ จะเรียกร้องว่าจะเป็นพรรคเป็นพวก ไม่มี! ตายหมด เกิดมาแล้วตายทั้งนั้น แต่ใครจะตาย ตายด้วยคุณงามความดี ตายแล้วให้โลกคิดถึง เวลาตาย ก่อนตายเห็นไหม เพราะถึงตายไปแล้วก็ ยังดำรงชีพอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปี พวกเรายังระลึกถึงอยู่ตลอดเวลา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม ท่านทำของท่านด้วยหัวใจที่เป็นธรรม ถ้าหัวใจที่เป็นธรรมแล้วนี่เห็นใหม่ สิ่งที่ว่ากาลามสูตรฯ ไม่ให้เชื่อฯ ไม่ให้เชื่อเพราะไม่ให้ผูกพัน ไม่ให้ยึดมั่นถือมั่น ไม่ให้ติดพันเห็นใหม่ แต่เราก็คเระพบุชาของเรา แต่ถึงเวลาแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์คร่ำครวญนะ เพราะพระอานนท์ต้องการผู้ที่ขึ้นมาต่อไป ต้องคุ้มครองดูแลต่อไป

“อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปปรธรรมดา แม้แต่เราตถาคตก็ต้องตายในคืนนี้” แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องปรินิพพานไปเห็นใหม่ พอปรินิพพานไปแล้วธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ ธรรมและวินัยที่เราดำรงกันอยู่นี้ ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเรา

เราเคารพครูบาอาจารย์ของเรา เราเคารพศาสดา ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่ากาลามสูตร ไม่ให้เชื่อฯ เราก็อเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งใดที่เป็นประโยชน์เป็นคุณของเรา มันตกผลึกในใจเราเอง

สามเณรน้อย บวชตั้งแต่สามเณรน้อย ไประหกระเหินไปทุกซัไปยากที่ไหนมันฝังใจมัน เห็นใหม่ นี่สิ่งที่มันระหกระเหินนี่มันฝังใจมา สิ่งนี้มันฝังใจมามันรู้ได้ใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านสั่งท่านสอนเรา สิ่งใดที่มันเป็นประโยชน์เราก็อฝังใจเรา มันฝังใจเราเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านก็ไม่ต้องการผลตอบแทนจากเราแม้แต่เล็กน้อย นี่เิงกาลามสูตรฯ ไม่ผูกไม่พันกันใจ ธรรมมันเป็นธรรมเิง ถ้าหัวใจที่ฝึกแล้ว หัวใจที่ฝึกฝนดีแล้วเห็นใหม่ มันฝึกฝนในใจดวงนั้น ทำเพื่อประโยชน์กับศาสนา ทำเพื่อประโยชน์กับสังคม พอทำแล้วก็แล้วกัน มันจบสิ้นนั่นก็เป็นธรรมฯ

แต่ถ้าทำแล้วเรียกร้อง ทำแล้วต้องการให้คนมานับหน้าถือตา อันนั้นกาลามสูตรไม่ให้เชื่อฯ ไม่ผูกพัน ไม่มีความผูกพันเพราะเราต้องพลัดพรากจากกันอยู่แล้ว ไม่มีสิ่งใด ใครจะเป็นสมบัติของใคร มันมีแต่คุณงามความดี กรรมฯ การกระทำเิง กรรมจำแนกสัตว์เิงเกิดต่างเิง กัน การเกิดเกิดที่ไหน เกิดในอารมณ์ของสัตว์เิงโลก เวลาเกิดความคิดถึง ความระลึกถึงนี่เกิดใหม่ อารมณ์

มันเกิดใหม่ มันมีอารมณ์ใหม่ มันมีความรู้สึกใหม่ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ถ้ากรรมคุณงามความดีของท่านๆ

ดูสิ เวลาครูบาอาจารย์ที่ใจที่เป็นธรรมนะ ท่านระลึกถึงหลวงปู่มั่นๆ อยู่ตลอดเวลาเพราะหลวงปู่มั่นท่านสละของท่าน ท่านสละหมดนะ สิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์กับท่าน แม้แต่ธาตุขันธ์เห็นใหม่ เจ็บไข้ได้ป่วยคือเจ็บไข้ได้ป่วยมา นี่หลวงตาท่านพูดเอง ท่านเป็นคนอุปัฏฐากอุปถัมภ์เอง คนเจ็บไข้ได้ป่วยแล้วคนแก่ เห็นใหม่ กินอะไรก็ไม่ได้ ฉันทะไรก็ไม่ได้ ให้น้ำมะพร้าวในเพลๆ นะ “ฉันไม่ได้หรอก ไร้อาตาดำๆ มันมองอยู่ ไร้อาตาดำๆ นั้นล่ะ”

นี่ไงท่านทำเพื่อใครล่ะ ไร้อาตาดำๆ นี่เพราะอะไร เพราะให้จิตใจเรามั่นคงเห็นใหม่ เพราะท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ระหกระเหินมา รุดงค์มา มันจะทุกข์มันยากขนาดไหน มันเรื่องของธาตุขันธ์ มันเรื่องของสังคัมที่เขามองกันใจ แต่หัวใจมันรื่นเริง หัวใจมันพอใจ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันรื่นเริงในหัวใจ เวลามันเกิดวิปัสสนาขึ้นมาเห็นใหม่มันจะเหาะ มันจะเหาะเหินเดินฟ้า อยู่คนเดียวเหมือนจะเหาะเหินเดินฟ้า มันมีแต่ความสุขน่า ไร้อาตาดำๆ ที่มีสมบัติพัสถานนั้นแหละมันเป็นหมาเฝ้ากองกระดูกอยู่นั้นนะ หมาเทะกระดูกๆ

นี่ไง แต่มองโดยสังคัม ท่านระหกระเหินมา ท่านรุดงค์ของท่านมา แล้วท่านรุดงค์ของท่านมา ชีวิตของท่านทั้งชีวิตของท่านๆ รู้ของท่าน รู้ทั้งความเป็นอยู่ของโลก ความเป็นอยู่ของโลกเห็นใหม่ ระหกระเหินรุดงค์ของท่านมา เวลาท่านประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน ในหัวใจนั้นท่านก็รับรู้ของท่านเวลามันผิดพลาดไป เวลามันมีสติมีปัญญาบ้บั้งของมัน แล้วพิจารณาของมัน แยกแยะของมัน สิ่งใดที่ผิดพลาดแล้วก็ป็นครูๆ เราจะไม่ไปทางนี้อีกแล้ว เราจะพิจารณาของเราไปอีกทางหนึ่ง ถ้าไปอีกทางหนึ่งเห็นใหม่ ไปสู่ทางแห่งมรรค ทางแห่งเหตุ ทางแห่งผล ถ้าทางแห่งเหตุทางแห่งผล มันเหตุผลที่ไหนดล่ะ

นี่ไง กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมดีๆ กรรมดีก็อารมณ์ความรู้สึกที่ดี ใครทำคุณงามความดีกับเรา ใครมีน้ำใจต่อเรา เราจะฝักใจของเราเห็นใหม่ สิ่งนี้มันเกิดจากจิตดวงนั้น

แล้วจิตดวงนั้นที่ว่ามันพิจารณา มันพิจารณาของมัน มันแยกออกจากกิเลส แยกออกจากพญามาร เวลามันเป็นมรรคๆ ขึ้นมาเห็นใหม่ มันมีเหตุมีผลในหัวใจอันนั้น

นี่เราแยกไปทางนั้น ถ้าเราแยกไปทางนั้นเราพิจารณาของเราไป นี่ธรรมมันเกิดๆ ใจ แล้วธรรมมันเกิด แล้วโลกเขาเห็นกับเราได้อย่างไร โลกเขาไม่เห็นกับเราใช้ไหม แต่เราทำขึ้นมามันเป็นมรรคเป็นผลในหัวใจของเราใช้ไหม หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นท่านทำของท่านมาอย่างนั้นไง ท่านถึงบอกใจของท่านเหาะเหินเดินฟ้า อยู่ป่าอยู่เขาแต่จิตใจมันรู้แจ้งมันอาภาย มั่นเหนือโลกๆ เหนือโลกเหนือสงสาร เหนือสัจจะความจริงทั้งหลาย

นี่ไง สิ่งที่เรามองเห็นใหม่ มองมาแต่ทางโลก ท่านระหกระเหินๆ ระหกระเหินมันเป็นโลกใจ เราเกิดมาเป็นคน คนมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ความเห็นเป็นตัวเป็นตน เป็นมนุษย์เป็นคน แต่หัวใจ หัวใจที่ประเสริฐ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราจะเกิดมากินแล้วก็ใช้ใช้ไหม กินแล้วก็ใช้ ขับถ่ายอยู่อย่างนี้หรือ ใครก็ทำได้ สัตว์มันก็ทำได้ มันมีอยู่ประจำโลก แล้วเราก็เกิดมาเหมือนกัน มันก็ต้องกินต้องอยู่เหมือนกัน กินแล้วก็ถ่ายเหมือนกัน แต่กินแล้วถ่ายแล้วมีสติมีปัญญาใหม่

เกิดมาทำไม เกิดมาจากไหน ทางวิทยาศาสตร์เขาพยายามค้นคว้ามากกว่ามนุษย์เกิดมาอย่างไร มันมาเป็นมนุษย์ได้อย่างไร แล้วตายแล้วไปไหน นี่ยังกำลังค้นคว้ากันอยู่ วิทยาศาสตร์เขาก็สนใจ แต่เขาสนใจแบบวิทยาศาสตร์ไง แต่ของเราๆ สนใจเพราะเรามีอำนาจวาสนา สาวก สาวกະผู้ที่ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังจากธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสนาของเรา เราศึกษาของเราด้วยธรรมด้วยวินัย แล้วมีครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูริโก มันเป็นปัจจุบัน เป็นปัจจุบันเห็นใหม่

เราเกิดมาเราถึงมีโอกาสเราไง ถ้าเรามีโอกาสเห็นใหม่ ที่เราบวชมาเราตั้งใจบวชมา ก็บวชมาฝึกฝนหัวใจของเราเนี่ย หัวใจของเราเนี่ยฝึกฝน เป็นพระเหมือนกัน พระอยู่เต็มประเทศไทยเลย แล้วมันมีใครบ้างที่สนใจประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วประพฤติปฏิบัติไปประพฤติ

ปฏิบัติที่ไหน เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็จัดฉากกัน โอ้โฮ โฆษณาชวนเชื่อ เป็นพระปฏิบัติ แต่ลับหลังเขาเอ็งปฏิบัติจริงหรือเปล่า?

แต่ของเราเห็นไหม เราเข้าป่าเข้าเขากัน เวลาเราจะปฏิบัติเห็นไหม ดูลิ คำคินขึ้นมาเราปฏิบัติ หลวงตาท่านพูดประจำ ท่านจะเดินจงกรมให้ใครเห็นไม่ได้ มันเสียความขลัง เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติไม่ให้ใครรู้ไม่มีใครเห็น เวลาเราทำขึ้นมาเพราะเราฝึกหัวใจของเราใจ ไม่ให้หัวใจนี้มันฟู ไม่ให้หัวใจเรามันอหังการ บทจะนั่งก็นั่งโฆษณากันนะ เดี่ยวนี้มีแต่การโฆษณาชวนเชื่อ ถ้าการโฆษณาชวนเชื่อแล้วบอกว่า อ้าวก็ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราก็จะฝึกฝนปัญญากันไง แล้วหลวงพ่อกับมาเตือนอะไรกับเขา โลกเขากำลังเจริญนะ การประพฤติปฏิบัติมันก็เจริญ นี่ไปอิจฉาตาร้อนเขาทำไม

เราไม่ได้อิจฉาตาร้อนใครเลย นี่ไงครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านทำเห็นไหมดูลิ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ถ้าเขามีความคิดความตั้งใจที่ดี กรรมดีในใจของเขา มันเกิดขึ้นมาเห็นไหม นี่มันจะเกิดมรรคเกิดผลในใจของเขา ถ้าเกิดมรรคเกิดผลในใจของเขานี้ก็สาธุใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามเลย “ใครเป็นคนทรมานมา”

การทรมานหัวใจเห็นไหม หลวงปู่มั่นท่านพูด แก่จิตแก่ยากนะๆ การแก่จิตก็คือการทำให้จิตมันสะตูดใจ ทำให้จิตมันยอมรับ เวลาความรู้สึกนึกคิดของเรา ทุกคนก็ว่าเราคิดดี ดูโจรในคุกสิ มันจี้ปล้นชิงนะ มันทำอะไรมันบอกว่ามันกลบเกลื่อนหลักฐานได้ มันไม่ติดคุก ติดคุกหมดเลย! นี่ไงเวลามันทำมันคิดของมันเองว่ามันทำมันแนบเนียน มันทำแล้วใครตามมันไม่ทันหรอก มันคิดของมันอย่างนั้นทั้งนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันคิดอย่างนั้นไหม มันจะเป็นอย่างนั้นไหม มันบอกว่ามันทำได้ๆ แล้วมันทำจริงหรือเปล่า มันเป็นจริงหรือเปล่า นี่ถ้ามันเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง ในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเขาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของเขา เขาทำคุณงามความดีของเขาก็สาธุ แต่ถ้ามันเห็นไหม เพราะศาสนามันเจริญใจ การประพฤติปฏิบัติกำลังเจริญขึ้นมา

เห็นไหม ใครๆ ก็แสวงหา ใครๆ ก็อยากจะมีคุณธรรมในใจ แต่มันต้องมีความเป็นจริงสิ ฝึกหัวใจ ฝึกใจๆ เราฝึกใจฝึกจริงๆ ไฉนมันเป็นกิริยาเฉยๆ นั่งเดินกันนะแหมเป็นขบวนเลย ธรรมยาตรา ธรรมยาตราไอ้ประท้วงมันก็ยาตราเหมือนกันนะ

เวลาเราไปรุดงค์ ถ้าไปองค์เดียวไปเหมือนนอแรด ไปบุคคลคนเดียว เวลาเข้าไปในที่สงัด ไปที่วิเวก เวลาเข้าไปในป่าเข้าไปคนเดียว มันเกิดเสียวสันหลังนะ ยิ่งไปที่มันน่ากลัวมันไม่คิดออก นอกสู่นอกทางไง เพราะเขาฝึกหัวใจ เขาไม่ได้ไปเดินธรรมยาตรา เขาไม่ได้ไปเดินขบวนกัน ไฉนมันกองทหาร ไฉนมันเกิดเข้าศึกสงครามเขาจะรบกันนั้นนะ มีกองทัพนั้นนะเดินกันเป็นกองทหาร เขากันมันเป็นโลกๆ ไปหมดใจ

นี่มันเป็นโลกๆ ไปหมด จะฝึกใจๆ มันฝึกอะไร นี่มันชาวพุทธๆ ได้ทำแล้วนี่เป็นชาวพุทธ เป็นการประพฤติปฏิบัติ จะทำให้ศาสนาเจริญๆ แต่ของเราเวลาเราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงเห็นไหม เราจะมาฝึกหัวใจของเรา ถ้าฝึกหัวใจของเราได้แล้ว ถ้าใครฝึกหัวใจของตนได้แล้วนะ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ ท่านจะเห็นความรู้สึกของคนสำคัญมาก หลวงตาท่านทุกข์ท่านยากมาตลอด ท่านบอก “ไปเอาหัวใจคน ไปเอาหัวใจคนนะ” ท่านไม่ห่วงเรื่องร่างกาย ห่วงเรื่องสังคม ท่านห่วงเรื่องความสุขความทุกข์ในใจ ท่านห่วงคนที่มันโดนบีบคั้น ที่หัวใจบีบคั้นแล้วมันทุกข์ เวลามันทุกข์นะมันนั่งคอดก แล้วไม่รู้จะแก้อย่างไร เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปโรงพยาบาลนะ เขาให้ยาเขารักษาแล้วมันก็หาย แต่เวลาคนมันทุกข์มันยากในหัวใจ ใครมันจะแก้มันจะไขละ

ที่หลวงตาท่านทุกข์ท่านยาก ท่านออกไปสังคมนี้ท่านไปๆ ไอ้พวกนั้นรุดงค์ๆ ไปมันก็ธรรมยาตรากัน เวลาหลวงตาท่านไปกิจนิมนต์ของท่านนะ ท่านบอกว่า “มาเอาใจคนๆ” ท่านไปเอาหัวใจของคน เพราะหัวใจมันทุกข์มันยาก แล้วเราบวชมาๆ เราบวชมาเพราะเรามีเจตนา เรามีศรัทธาของเราใจ หัวใจมันคิดอยากบวช หัวใจมันคิดอยากจะทำปฏิบัติไป มันก็เลยลากร่างกายเรามา ลากชีวิตเรามา ชีวิตของเราเราก็ต้องสละจากความเป็นฆราวาสมา เราต้องการสละความเป็นโลกมาเห็นไหม แล้วบวชมาเป็นพระ เป็นพระเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐเพราะอะไร

เพราะมันมีศีล ๒๒๗ เวลาสังคมเขามีปัญหากัน เวลาพูดถึงพระ เขาบอกว่า “ศีลท่านมากกว่าเรานะ”

เขาเคารพกันด้วยศีลใจ ด้วยศีลด้วยสมาธิของเราใจ แล้วถ้าเราเกิดปัญญา เราเป็นศากย บุตรพุทธชินนรต เราเป็นทายาทโดยธรรม เรามีคุณธรรมในหัวใจเพราะเราฝึกหัวใจของเรา เพราะเราเห็นหัวใจของเรามีคุณค่า เราถึงมาฝึกหัวใจของเราใจ เวลาหลงตาท่านไปสังคมเห็นใหม่ ท่านบอกไปเอาใจคนๆ แต่เอาใจคนๆ ให้เขาพ้นจากทุกข์ เอาใจคนให้ธรรมโอสถ ให้ธรรมะเข้าสู่หัวใจนั้น ถ้าหัวใจนั้นได้ธรรมโอสถขึ้นมา ได้บรรเทาทุกข์ในหัวใจดวงนั้น แต่ของเรานี้เรามีสัจจะเรามีความเชื่อใจของเรา เรามีสัจจะมีความเชื่อใจของเรา เราถึงได้เสียสละความเป็นฆราวาส

ความเป็นฆราวาส เห็นใหม่ สิทธิเสรีภาพ เวลาประชาธิปไตย สิทธิเสมอภาค มีความเท่ากันๆ ใช้น้ำมันขี้ไม้ ทางโลกมันขี้ไม้ของมันไปอย่างนั้น แล้วไปอยู่กับทางโลกเห็นใหม่ ดุสิต ผู้เผ่าผู้แก่ก็มีเสียงดังกว่า เด็กๆ ก็เสียงอ้อมแอ้มๆ มีสิทธิเท่ากันๆ เขาพูด เขาเป็นสมมุติ เขาพยายามหลอกเขาว่ามันสิทธิเสรีภาพเท่ากัน แต่เขามีเล่ห์เหลี่ยมของเขา เขาจะหาผลประโยชน์ของเขา เขาจะไล่ต้อนให้ไปเป็นเหยื่อของเขา

แต่เวลาเราบวชมา บวชมาเป็นพระเห็นใหม่ เวลาบวชมาแล้วศีล ๒๒๗ เท่ากัน ความเป็นภิกษุเสมอภาคกัน ความเสมอภาคมันเสมอภาคเพราะศีลเท่ากัน ทิฐูฐิมันไม่เท่ากัน ทิฐูฐิยังมีความเห็นแตกต่างกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาฝึกหัวใจของเราๆ ถ้าเข้าขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปัณาสมาธิ เท่า เท่าแล้ว เพราะสมาธิเท่ากัน นี้จะฝึกจะอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้าเป็นสมาธิก็คือสมาธิ แต่ส่วนใหญ่มันไม่เป็นสมาธินะสิ มันเป็นความว่างๆ ว่างๆ นั้นนะ มันเลยไม่เท่ากันใจ ไม่เท่ากันเพราะมันความรู้ความเห็นแตกต่างกัน

นี่ใจฝึกใจๆ มันฝึกใจได้หรือฝึกใจไม่ได้ใจ ถ้ามันฝึกใจได้เห็นใหม่นะ เราเสมอกันโดยธรรมๆ เวลาจิตมันสงบแล้วยกขึ้นสูวิปัสสนา ถ้าเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเหมือนกันหมดเลย มันกลั่นออกมาจากอริยสัจ อริยสัจเป็นอันเดียวกันใจ นี่ฝึกหัวใจของเรา ฝึกหัวใจเป็นขั้นเป็นตอนของเรา หัวใจของเราขึ้นมาใจ ถ้าฝึกหัวใจของเราเห็นใหม่

เวลาเป็นฆราวาสญาติโยมเขาเห็นใหม่ จำนวนของเขามาก พอประพฤติปฏิบัติของเขา กว่าจะได้ เป็นชั้นเป็นอัน ของเรานี้เป็นภิกษุเป็นนักรบทั้งนั้น เป็นนักรบ คั่นคว่าหากิเลสในใจของตน

เวลากองทัพธรรม กองทัพธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา กองทัพธรรมขึ้นมาเนี่ย มันยกธงขึ้น มัน ยกธงขึ้น มันจะปะทะประหัตประหารกับกิเลสในใจ สงครามธาตุสงครามชั้นนี้ ระหว่างกิเลสกับ ธรรมในหัวใจของเรา ภาวสวะ เห็นใหม่ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน สนามรบ สนามรบ ระหว่างกิเลสกับธรรมที่จะเผชิญกันในหัวใจของเราเนี่ย เราหาไม่เจอใจ

ถ้าเราหาเจอเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ที่หาเจอ เช่น อาจารย์สิงห์ทอง เดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน หลวงปู่จวนท่านเดินจงกรมนะ ท่านเอากระดูกข้างผูกไว้คอ แล้วบัวหน้าหมากลงมาให้เห็นมันเป็น เลือดเป็นหนอง นี้นักรบๆ ระหว่างกิเลสกับธรรมรบกัน รบกันในหัวใจ แต่มันใช้อุบายจากร่างกาย อุบายจากปัญญาของเรา เพื่อจะไปบั่นทอนให้กิเลสมันไม่มีกำลังจนเกินไป เดินจงกรมนั่งสมาธิ ภาวนา เข้าไปประหัตประหารระหว่างกองทัพธรรมกับกองทัพกิเลส มันประหัตประหารกันกลาง หัวใจ

ฝึกใจ ฝึกใจ การฝึกหัวใจใจ เราบวชมาเราบวชมาเพื่อฝึกหัวใจของเรา ที่บวชมาเห็นใหม่ เราทำหน้าที่การงานของเราเพราะอะไร เพราะคนเห็นใหม่ หลวงตาท่านบอกว่า พระก็มาจากคน นกมันยังมีรังมีรัง นกถึงเวลามันผสมพันธุ์กันมันต้องสร้างรังของมัน เพื่อมันจะผสมพันธุ์ มันจะ วางไข่ มันจะสร้างทายาทของมัน นี่เราเป็นคน เป็นคนมีศรัทธามีความเชื่อมาบวชเป็นพระ พระก็มี ข้อวัตรปฏิบัติเห็นใหม่ เพราะพระก็มีอาวาสมีอาราม มีที่อยู่ของผู้ทรงศีล ถ้าผู้ทรงศีลเห็นใหม่ ข้อ วัตรปฏิบัติเข้าไปแล้วเราก็ฝึกเราก็ทำของเรา เพราะเราเป็นคน เป็นคนมันต้องมีปัจจัย ๔ เป็นคน ต้องมีที่พึ่งอาศัย พระก็ต้องมีที่พึ่งอาศัยเหมือนกัน ถ้ามีที่พึ่งอาศัยมันก็เป็นข้อวัตรขึ้นมา เราก็ รักษาของเรา

รักษานั้นก็คือการฝึกหัดหัวใจ ฝึกหัดหัวใจ ถ้าหัวใจมันเห็นคุณค่า หัวใจมันยอมรับนะ ยอมลงธรรมวินัย ลงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้อวัตรปฏิบัติเนี่ยเป็นคำสอนขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การกระทำนั้นเป็นการกระทำบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นการกระทำบูชาพระพุทธเจ้า เพราะเป็นธรรมวินัย นี่ไงเราทำเราทำเพื่อตรงนั้นไง

ถ้าเรามีสติปัญญาอย่างนั้นะ ก็เลสมันเปิดโอกาสให้ทำ ถ้าไม่คิดอย่างนั้นะ ก็บวชมาเป็นพระ ไม่ใช่บวชมาเป็นกรรมกรแบกหาม มันจะแบกหามอะไรก็ของใช้ของสอย ดูลี ฟินเขาเอาไว้ต้ม น้ำ เอาไว้ซักผ้า เอาไว้ทำเพื่อประโยชน์กับเรา นี่ไง ถ้ามันฝึกหัวใจ ฝึกหัวใจๆ ฝึกอย่างนี้ ถ้าเรามาฝึกหัวใจของเรา เพราะเราเห็นโทษของการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายไป เพราะเห็นโทษไป เห็นโทษเพราะอะไร เห็นโทษเพราะเชื้อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรายังไม่เห็นโทษกับหัวใจของเราไป เรามันยังไม่เห็นจากตาของใจของเราไป

เพราะเรามีวิชา มีความไม่รู้ มันถึงได้เวียนว่ายตายเกิดไป นี่กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ความเกิดมาเกิดมาด้วยอารมณ์ความรู้สึก เกิดมาต่างๆ นี่สิ่งที่เกิดกับใจๆ นี่กรรมทั้งนั้น มโนกรรม มโนกรรม แล้วเกิดวจีกรรม เกิดกายกรรม การกระทำต่างๆ ความรู้สึกนึกคิดนี้มันไหลออกมาจากหัวใจทั้งนั้น เราถึงต้องมาฝึกหัวใจของเราก่อนไป เราไม่ใช่โคถึก ขวิดแม่งไปทั่ว กูอะ เก่ง กูอะมีศักยภาพ กูมีกำลังเยอะนะ แต่สมองกูไม่มี กูมีกำลังเยอะนะ กูขวิดแม่งเรื่อยเลย ไอ้โคถึก!

เขาฝึกหัวใจให้เป็นโคที่รูปร่าง โคที่เวลาเขาแข่งขันเห็นไหม เขาได้ค้อยพวงมาลัย เขาคล้อยพวงมาลัยเลย แซมป์นะ ตัวหนึ่งห้าล้าน ลิบล้าน เขาฝึกฝนของเขามา ฝึกฝนมาจนเขาจะมีคุณค่า มันจะมีคุณค่าด้วยการฝึกฝน นี่ไงไอ้โคถึกมันไม่ยอมรับเหตุรับผล ไม่ยอมรับความจริงอะไรทั้งสิ้น กูคิดอย่างไรอย่างนั้นถูก กูทำอะไรนี่ถูกหมด กูเหนือกฎหมาย เหนือกติกา เหนือความเป็น ประเด็นสังคม กูเหนือหมด โคถึก!

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านเผยแผ่ธรรมของท่าน ท่านทำของท่านด้วยความประโยชน์นะ เพื่อประโยชน์กับสังคม ครูบาอาจารย์ของเราจะอ่อนน้อมถ่อมตนมาก ถ้าไม่มีใครรู้จักท่านจะมาเป็นพระปกติเลย ไม่มีใครรู้จักเลย ถ้ามีใครรู้จัก

ท่านก็พูดตกหายไปอย่างนั้น แต่ถ้าไม่มีใครรู้จักนะ ไม่มีใครรู้จัก เอ๊ะ หลวงตานี้มาจากไหนไม่รู้ นี่ถ้าไม่มีใครรู้จัก แล้วทำไมต้องให้เขารู้จักด้วยล่ะ

นี่ถ้ามันเป็นความจริงใจ ถ้าเป็นความจริงเห็นใหม่ ถ้าเราฝึกหัวใจของเราแล้วมันสุขสบาย มันโลกธรรม ๘ ลากสักการะ โมฆบุรุษตายเพราะลาภ การสักการะ การเคารพนบถนอบนั้นนะ นั่นแหละที่ตาย ถ้ามันฝึกหัวใจดีแล้วใครมันจะเดินเข้าไปที่ตาย ที่เชือดโคเห็นใหม่ ที่เชือดโคนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินตรวจภูมิจินะ พระโสณะๆ เดินจงกรมจนเลือดแดงไปหมดเลย “นี่ที่เชือดโคของใคร” ทั้งๆ ที่พระโสณะกำลังจะเชือดกิเลสนะ พยายามหากิเลสของตน เชือดกิเลสเพราะท่านฝึกหัวใจของท่าน

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “นี่ที่เชือดโคของใคร” สุตท้ายแล้วถึงอนุญาตให้พระโสณะใส่รองเท้า เพราะเป็นผู้ที่ฝ่าเท้าบาง พระโสณะ “ถ้าให้เฉพาะข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่รับ เพราะถือว่าข้าพเจ้าอ่อนแอกว่าคนอื่น” ฉะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงให้สงฆ์ทั้งหมด ใจ นี้ที่ได้ใส่รองเท้ากันนี้ต้องนึกถึงพระโสณะนะ ไม่มีพระโสณะเองไม่ได้ใส่แล้วกันนะ พระพุทธเจ้าอนุญาตให้พระโสณะ พระโสณะขอให้กับสงฆ์

นี่จุดจิตใจของท่านสิ ท่านระลึกถึงตัวท่านใหม่ ท่านคิดถึงสงฆ์หมู่สงฆ์เลย ถ้าจะอนุญาต ข้าพเจ้าต้องอนุญาตให้หมู่สงฆ์ทั้งหมด แล้วองค์อื่นท่านก็อนุญาต พวกเราก็ได้อานิสงส์ไปด้วยเห็นใหม่ นี่คนที่จิตใจเป็นธรรมๆ มันเป็นประโยชน์อย่างนั้น ฝึกใจๆ มันต้องฝึก บวชมาเพื่อฝึกหัวใจ เอาหัวใจเราให้ได้ ถ้าเอาหัวใจเราให้ได้แล้ว จบ

จบเพราะอะไร จบเพราะใจนั้นมีคุณค่า ถ้าใจนั้นมีคุณค่านะ ครูบาอาจารย์ท่านจะพูดถึงเรื่องน้ำใจๆ ตลอด แล้วน้ำใจนี้เป็นเรื่องนามธรรม มันพิสูจน์กันไม่ได้ พอพิสูจน์กันไม่ได้ ใ้พวกต่อแหลมันก็บอกมันมีน้ำใจเหมือนกัน น้ำใจปลิ้นปล้อนหลอกลวงพาฝูงโคไปจมน้ำวน พาพระพาเณรออกจากการประพฤติปฏิบัติ พาพระพาเณรไปมั่วสุมในสังคม ในสังคมมันจำเป็นต้องมีพระด้วยหรือ ในสังคมมันก็เป็นเรื่องสังคมของโลกเขา พระเรานั้นก็ต้องประหัดประหารกับกิเลสสิ พระเรานั้นก็ต้องมีจุดยืนสิ นี่บวชมาทำไม บวชมาเพราะเห็นภัยในวัฏสงสารใจ เราบวชมาเพื่อฝึก

หัวใจ มันไม่ได้ฝึกสังคมนิ ไม่ต้องไปปรับแขกที่ไหน มันรับแขกกิเลสนี้ อยากเจอหน้ามัน อยากจะ
ประหัตประหารมัน อยากจะชำระมัน เราบวชมาเพื่อเหตุนี้

เราไม่ได้บวชมาเพื่อจะสังคมเพื่อมันคง แต่เพราะเวลาเราประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้องค์เดียว เป็นศาสดาเห็นใหม่ สดุดา เทวมนุสสุสาน์ สอน ๓ โลกธาตุ ครูบา
อาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติจนที่สุดแห่งทุกข์แล้ว ท่านถึงมาเป็นประโยชน์กับโลก นี้อัน
หลงตาท่านไปไหน ท่านไปเอาน้ำใจคนๆ เพราะท่านไปเอาน้ำใจคน ท่านไม่ใช่โคถึก ไม่รู้
ประสีประสาชีวิตแม่งไปทั่ว ท่านเป็นโครูปงาม ท่านเป็นโคแชมป์ ทุกคนต้องการ ทุกคนต้องการ
พบต้องการเห็น สิ่งความดีงามของครูบาอาจารย์ของเรา ถ้ามันเป็นจริงๆ เป็นอย่างนั้น ฉะนั้นให้
ฝึกหัวใจของเรา ให้มันมีคุณงามความดี ให้มันรูปงามในใจนี้ เอวัง